

Marktontmoeting Circulair Inkopen van Straatmeubilair

Nieuwegein, 22 januari 2016

Introductie

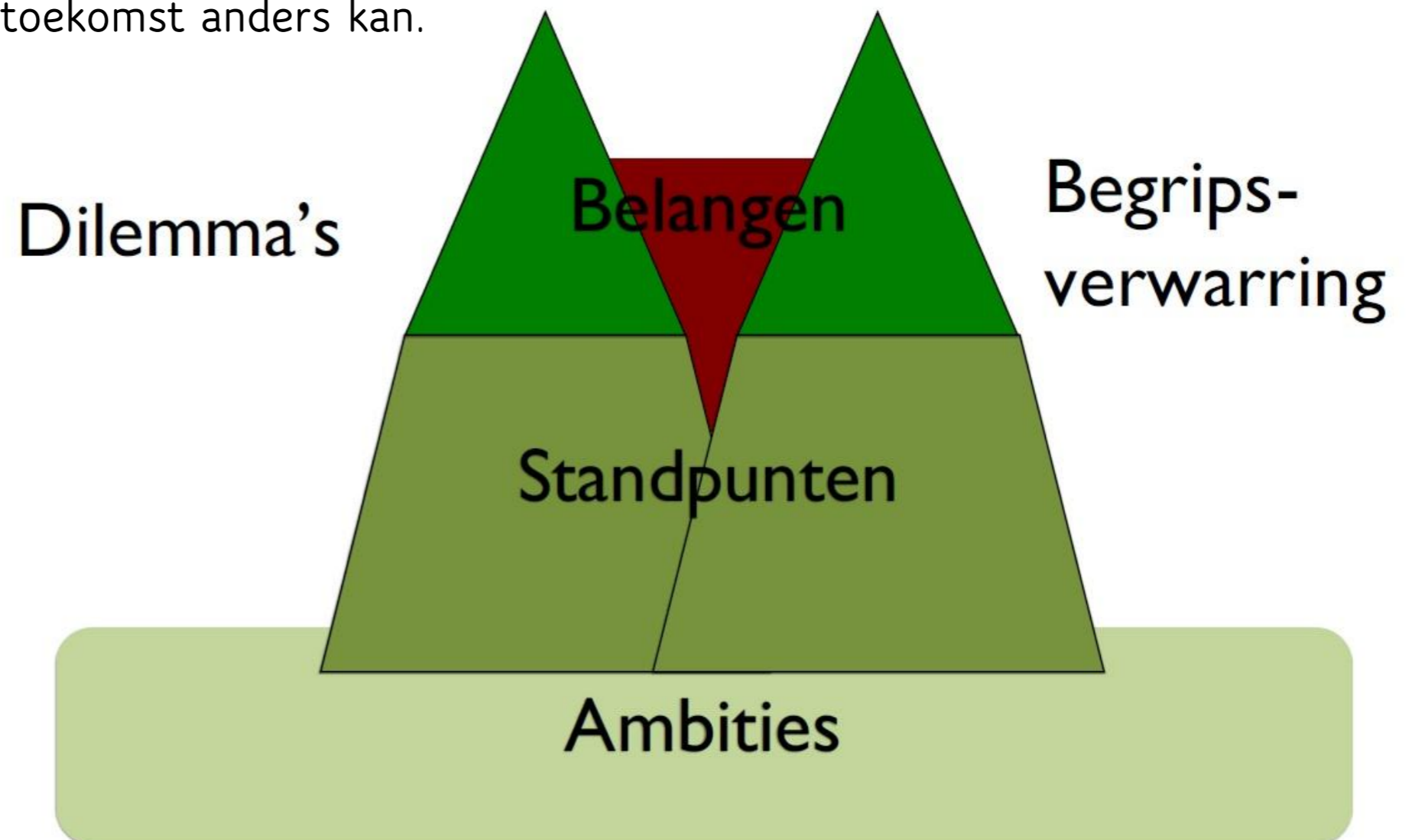
In het speelveld van circulair inkopen is een paradoxale situatie ontstaan: enerzijds hebben projectleiders en inkopers circulaire ambities, maar weten zij niet altijd wat er mogelijk is of hoe zij dit kunnen uitvragen bij de markt. Anderzijds zijn er steeds meer marktpartijen die (meer) circulaire oplossingen zouden kunnen bieden, maar de vraag niet gesteld krijgen.

Op 22 januari gingen gemeentelijke inkopers en leveranciers van straatmeubilair met elkaar de dialoog aan om meer zicht te krijgen op wat de ander nodig heeft om circulaire projecten te realiseren; het begrijpen van elkaars mogelijkheden en beperkingen.

Dit verslag is een korte samenvatting van de bijeenkomst met een aanbeveling voor vervolgstappen. Veel leesplezier!

Doel

Door in een precompetitieve setting met elkaar in gesprek te gaan verkleinen we de kloof tussen ambitie en realiteit ten aanzien van het aanbieden en inkopen van circulair straatmeubilair. Om te herkennen dat toekomstbeelden en ambities veelal overeenkomen, te erkennen dat de dagelijkse praktijk vaak anders uitpakt en te verkennen hoe dit in de nabije toekomst anders kan.

Ambities

Green Deal Circulair Inkopen

In november 2013 hebben ruim 20 publieke en private partijen in deze Green Deal met elkaar afgesproken dat zij de circulaire economie zullen aanjagen met hun inkoopbeleid, door concrete pilots op te starten en geleerde lessen met elkaar te delen. Inmiddels is de groep verdubbeld met maar liefst 41 deelnemende inkooporganisaties. Meer informatie hierover vindt u op www.gdci.nl.

Regio Utrecht gaat voor 10% in 2020

De gemeenten Utrecht, Amersfoort, Woerden en de provincie Utrecht gaan bovendien nog een stapje verder. Binnen het initiatief Circulair Inkopen Utrecht van de Economic Board Utrecht committeren deze 4 regionale overheden zich aan de ambitie om in 2020 10% van het inkoopbudget circulair in te kopen. Dat staat gelijk aan een marktimpuls van 100 miljoen euro voor innovatieve ondernemers die hierop willen inspelen met circulaire producten en diensten. Wethouder bij de gemeente Utrecht Lot van Hooijdonk lichtte hun circulaire inkoopambities toe tijdens de bijeenkomst.

Dialogoog

Na een kort plenair programma met sprekers Lot van Hooijdonk (gemeente Utrecht), Michel Schuurman (MVO Nederland) en Raoul van der Struijk (Vereniging Straatmeubilair) gingen de deelnemers zelf aan de slag.

In kleinere groepen ontstond de dialoog a.d.h.v. onderstaand schema. In 2 rondes wisselden zij van bril en denkrichting: als inkoper vs. als leverancier.

		Circulair inkopen straatmeubilair		
	Waarom gebeurt dit nog niet?	Wat is een oplossing?	Wie moet dit initiëren?	Wat zijn eerste praktische stappen?
1				
2				

	Waarom gebeurt dit nog niet?	Wat is een oplossing?	Wie moet dit initiëren?	Wat zijn eerste praktische stappen?
1	Gebrek aan kennis CE / Wat is meer circulair dan iets anders? / wordt niet aangeboden	Duidelijke definitie	Inkopers / kennis instellingen / leveranciers	Interne kennisdeling / Stel de vraag goed dan komt het antwoord wel
2	Begrip van 'nieuw' / publieke beleving / acceptatie gebruiker	Uitleg waarom / zoek best practices	Projectleider	
3	Aanbestedingsspecs / angst om te hoge eisen te stellen	Er zijn mogelijkheden in regels / LCC, gebruik ipv aanschaf / Meer geld / andere financiering	Inkoop / beheerders	Pianoo / inkoper gesprek met leverancier
4	Spanning met prijs / Wat zijn criteria? / Beoordeling van producten.	Keurmerk / certificering		
5	Planning / lokale materialen en bedrijven / producten met lange levensduur	Meetbaar maken		

	Waarom gebeurt dit nog niet?	Wat is een oplossing?	Wie moet dit initiëren?	Wat zijn eerste praktische stappen?
1	Weet nog niet hoe	Huidige assortiment onder de loep: in hoeverre al circulair en waar liggen kansen?		Nagaan hoe belastend onze producten zijn
2	Welk verdienmodel	Pay per use / risico berekenen door vandalisme	Markt / leveranciers	Voorstel maken voor de klant / proactief met inkoop in dialoog
3		Productconcept aanpassen / refurbished aantrekkelijk maken / 2 ^e hands is niet lelijk	Ontwerp leveranciers / opdrachtgever communicatie naar burgers	Stimuleren vd creativiteit / Het groene brein studenten in laten zetten
4	Wordt niet gevraagd	Marktontmoeting / actieve communicatie / bewustwording	Vereniging straatmeubilair / MVO NL / Pianoo	
5	Overkill keurmerken	Uniformeren / hoe onderscheid je je zonder?	Branchevereniging	Code of conductt opstellen / Raoul

	Waarom gebeurt dit nog niet?	Wat is een oplossing?	Wie moet dit initiëren?	Wat zijn eerste praktische stappen?
1	Hoe uitvragen? / Wat is de focus?	▶ Dialoog voeren / leg ambitie neer en laat markt met oplossingen komen / duidelijke meetmethodiek	▶ Inkopers in gemeenten obv politieke uitgangspunten en ambtelijke opdrachten	▶ Circulariteit standaard opnemen in collegevoorstel / dialogen plannen met aanbieders, recyclers en ketenspelers / gesprek prod. mngt
2	We besteden traditioneel aan / risicomijdend / geen levenscyclus denken / te veel op prijs	▶ Functioneel specificeren / andere manier van risico mngt. / voorbeeldprojecten	▶ Ambtelijke opdrachtgever + projectleiders + inkopers / Voorbeelden bekendmaken door branche	▶ Interne lobby starten / op de agenda bij inkoopstrategie / opname in categorieplan
3	Hoe specificeren we dat?	▶ Maak het van spullen die al bestaan / leverancier moet aantonen waar het vandaan komt	▶ Individuele gemeente / VNG / G32 / communicatie door Pianoo en MVO NL	▶ Afspraken in G4 en G32 over circulair specificeren / expertise database opzetten
4	Geen partijen in de markt die de 'gehele cirkel' bestrijken / beperkt aantal aanbieders	▶ Dialoog met de keten / opschaling nav pilots / stimuleren van innovatie door inkopers	▶ Keten dialoog op laten zetten door hoofdaannemer / Adviseur duurzaamheid gemeente	▶ Concrete vraag aan aantal hoofdaanemers om keten dialoog op te zetten
5	Innovatief aanbesteden is onbekend (bijv. BVP / integrale contracten / DBFMO)	▶ Vanuit TCO contracten vormen / BVP / Kennisoverdracht	▶ College / opdrachtgever ambtelijk / gemeente inkoop en duurzaamheid	▶ Cursussen innovatie in inkoop / professionalisering inkoop / Pilots doen

	Waarom gebeurt dit nog niet?	Wat is een oplossing?	Wie moet dit initiëren?	Wat zijn eerste praktische stappen?
1	Bedrijfsmodellen zijn er niet op ingericht	Innovatie in model / nieuwe ketensamenwerking / inzicht in installed base	Bedrijven en investeerders / Installed base door gemeente	
2	We krijgen de vraag niet	Kennisdeling en gesprekken over circulair straatmeubilair / vermarkten van oplossingen	Zoals vandaag / bedrijven	
3	De circulaire business case is er nog niet	Verhogen van productkwaliteit waardoor we levensduur verlengen	Producenten	
4	Schaalgrootte is beperkt / weinig ruimte voor innovatie (€)	standaardisatie van circulariteit		
5	Producten zijn er technisch niet klaar voor			

	Waarom gebeurt dit nog niet?	Wat is een oplossing?	Wie moet dit initiëren?	Wat zijn eerste praktische stappen?
1	Leverancier heeft lange termijn commodity nodig / fous op aanschafprijs ipv TCO / welke garanties op hergebruik?	▶ Controle op hergebruik / uitzoeken of leveranciers goed uitgerust zijn voor hergebruik	▶ Bestuurlijk draagvlak / inkoop	▶ Inkoop doen
2	Hoe vraag je het uit? / Angst voor procedures / vage begrippen	▶ Kleine pilots / BVP / functioneel specificeren /	▶ Inkoop moet het doen / ander soort inkoper / pilots doen	▶ Inkoop doen
3	Technisch stramien / te weinig ruimte voor innovatie	▶ Totaal aanpak voor penbare ruimte / Database opzetten	▶	▶ Inkoop doen
4	Geen inzicht in staande voorraad / gesegmenteerde uitvraag	▶	▶ Opdrachtgever / verantwoordelijke voor openbare ruimte / inzicht in de voordelen	▶ Inkoop doen
5	Geen integrale aanpak / geen duidelijke behoeftestelling	▶ Slim nadenken over behoefte / anders ontwerpen	▶	▶ Inkoop doen

	Waarom gebeurt dit nog niet?	Wat is een oplossing?	Wie moet dit initiëren?	Wat zijn eerste praktische stappen?
1	Kennisgebrek over waar de markt staat / appels en peren uit de markt / markt vraagt en honoreert circulair niet / geen heldere weging	Communicatie / training inkoop / appel en peren mogen en moeten /	Pianoo / inkoopstrategen bij decentrale overheid / nevi	Functioneel specificeren
2	Proces = nieuw	Open minded / lef / innovatie budget / kleinschalig starten / garantietermijnen / moederbestek, raambestek / gunning op lagere LCA	Wethouder / gemeentesecr. / projectleider /	KPI's / beoordelingsmethodiek / naar de VNG / projectgroep kiezen om te starten / lease nieuw product op proef
3	Verander weerstand	Kennis & capaciteit / processen en contracten evalueren / iso 14001 / continu verbeteren / herhalen, successen vieren	Zie 1+2 (professioneel inkopen)	Proof points delen / MVO NL / Pianoo / NEVI
4	Financiën / Contract / prijs boventoon / contracttermijn / budgetrondes / gescheiden aanschaf en beheer	Andere contracten / van product naar dienst / LCA, LCC, MCA, MCC	Adviseur / inkoopstrategen / marktaanbiedingen (pro actief)	Marktconsultaties
5	Keten niet op ingericht	Zichtbaar maken verborgen levenscyclus kosten	Avans Hogeschool, Circulaire materiaalketen	Jan Jurriaans

	Waarom gebeurt dit nog niet?	Wat is een oplossing?	Wie moet dit initiëren?	Wat zijn eerste praktische stappen?
1	Wat zijn de regels, juridisch?	▶ Stel toetsbare regels op	▶ Overheid + bedrijfsleven	▶ Zoals nu
2	Wat zijn de criteria en de weging?	▶ Opstellen circulariteitsladder	▶ Degene die m toetst	▶ Circo / overheid: circulaire metaalketen
3	Rol aannemer	▶ Harde eisen stellen en handhaven / Bewustwording / bestek is leidend	▶ Overheid / Gemeente inkopers	▶ Bewustwording / toetsbare opdrachten verstrekken
4	Wat is volgens de overheid circulair?	▶ Duidelijk over de definitie	▶ Branche / gemeente	▶ Definitie communiceren / in gesprek blijven
5	Wordt in 95% van de gevallen niet als eis opgenomen	▶ Wel eisen / duidelijkheid over de eisen / controle op de eisen / vorm van circulariteit bepalen / met beheer een handreiking doen	▶ Gemeente Utrecht / Branche	▶ Lerend: plan do check act over circulair inkopen / selecteer een kansrijke productgroep eerste helft van 2016

Vervolg

Bij terugkoppeling werd al wel duidelijk dat er veel energie los was gekomen. Een aantal belangrijke aanbevelingen in het vervolgtraject:

1. Blijf actief in dialoog

Zolang de formele aanbesteding nog niet is begonnen kunnen marktdialogen blijven plaatsvinden. Maak daar gebruik van, want het realiseren van innovaties en ambities vraagt om die dialoog. Zoek elkaar daar actief in op.

2. Ga aan de slag

“For the things we have to learn before we can do them, we learn by doing them” (Aristoteles). Wijs een pilot project om van te kunnen leren. Zoek openingen in raambestekken en ga in contact met interne opdrachtgevers om pilot projecten te starten.

3. Er kan meer dan je denkt

Zowel qua techniek als aanbestedingsprocedures is er meer mogelijk dan we soms denken. Neem procedures niet klakkeloos als richtlijn over maar stel de vraag waar de mogelijkheden wél liggen. Er kan namelijk meer dan je denkt!

Vervolg

3. Meer informatie?

Op zoek naar meer kennis van de circulaire economie of een collega inwerken? Hierbij een aantal suggesties voor meer informatie:

- i. Grondlegger van circulaire economie: de [Ellen MacArthur Foundation](#)
- ii. Wat is circulaire economie, beknopt [kennisdossier](#) MVO Nederland
- iii. Volg een [kennismakingsbijeenkomst](#) circulaire economie
- iv. [Informatiekaart](#): wat is circulaire economie?
- v. Concrete praktijkvoorbeelden op [Platform Circulair Ondernemen](#)
- vi. Open source course ([edX /TU Delft](#)) Introductie in Circulaire Economie
- vii. [Wegwijzer Circulair Inkopen](#), ontwikkeld door Green Deal Circulair Inkopen

4. Vragen of opmerkingen?

Wij blijven graag met je in gesprek over de realisatie van circulair straatmeubilair. Neem contact op met [Michel Schuurman](#) van MVO Nederland of [Leo Oosterveen](#) van de Metaalunie.